

Akran Değerlendirme Raporu

YALOVA ÜNİVERSİTESİ İLAHİYAT FAKÜLTESİ
%100 ARAPÇA LİSANS PROGRAMI

Akran Değerlendirme Takımı

Doç. Dr. Ramazan GÜREL

Doç. Dr. Ziya ERDİNÇ

Arş. Gör. Muhammet Fatih ADAK

Arş. Gör. Furkan AKBULUT

Arş. Gör. Hasan Hüseyin ÇAÇAN

GİRİŞ

PROGRAMA AİT BİLGİLER

Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi tarafından Türkiye Yükseköğretim Yeterlilikler Çerçevesinde (TYÇÇ) yüksek düzeyde yeterlilikleri karşılayan Türkçe ve Arapça iki lisans programı yürütülmektedir. Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi lisans programlarına ait tarihçe, misyon, vizyon ve amaçlar dahil olmak üzere tüm bilgiler güncel web sitesinde yer almaktadır.

Değerlendirmeniz: Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi %100 Arapça Lisans Programı, Türkiye’de eğitim dili tamamen Arapça olan sınırlı sayıdaki programdan biri olma özelliğini taşımakta ve İlahiyat Akreditasyon Ajansı (İAA) ölçütleri ile TYYÇ esas alınarak tasarlanmıştır. Programın uluslararasılaşma vizyonu doğrultusunda Zorunlu Arapça Hazırlık Sınıfı uygulamasının bulunmasıdır. Hazırlık eğitimi, "Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Zorunlu Arapça Hazırlık Sınıfı Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönergesi" çerçevesinde kur sistemi (4 kur) üzerinden yürütülmektedir. Hazırlık sınıfı muafiyet şartları (YDS, e-YDS veya anadili Arapça olan ülkelerde lise eğitimi) ve yabancı uyruklu öğrenci kabul kriterleri (TR-YÖS vb.) açıkça tanımlanmış ve şeffaf bir şekilde paylaşılmıştır. Programın özgün yapısını (Eğitim dili, Hazırlık Sınıfı, Uluslararası Öğrenci Profili) yansıtan bilgiler yeterli ve tutarlıdır. Ancak, programın uluslararası niteliğini desteklemek adına; uluslararası öğrenci çeşitliliği, değişim programı (Erasmus/Mevlana) istatistikleri ve mezunların uluslararası istihdam verilerinin daha görünür hale getirilmesi, programın stratejik hedeflerinin kamuoyu tarafından daha net anlaşılmasını sağlayacaktır.

1. ÖĞRENCİLER

1.1. Öğrenci Kabulleri

Programlara kabul edilen öğrenciler, programların kazandırmayı hedeflediği çıktıları (bilgi, beceri ve davranışları) öngörülen sürede edinebilecek altyapıya sahip olmalıdır. Öğrencilerin kabulünde göz önüne alınan göstergeler izlenmeli ve bunların yıllara göre gelişimi değerlendirilmelidir.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı’nın öğrenci kabul süreçleri, programın eğitim dilinin Arapça olması ve uluslararası niteliği nedeniyle Türkçe programdan farklılaşan ek kriterlere sahiptir. Programa YKS (Sözel Puan) ile yerleşen öğrenciler için "Zorunlu Arapça Hazırlık Sınıfı" uygulaması bulunmaktadır. Öğrencilerin lisans programına doğrudan başlayabilmeleri için kayıt aşamasında veya akademik yıl başında dil yeterliliklerini kanıtlamaları gerekmektedir. Program, Uluslararası Öğrenci Kabulü konusunda da aktif bir politika izlemektedir. TR-YÖS ve Senato tarafından kabul edilen uluslararası sınavlar/diploma notları ile öğrenci kabul edilmektedir.

Programın eğitim dili %100 Arapça olduğundan, uluslararası öğrencilerden Türkçe Yeterlik Belgesi şartı aranmaması, programın uluslararası erişilebilirliğini artıran önemli bir kabul politikasıdır. Bununla birlikte; Türkçe yetkinliği olmayan öğrencilerin kampüs yaşamına uyum, idari süreçleri yönetme ve sosyal entegrasyon konularında güçlük yaşama riski bulunmaktadır. Bu bağlamda, YTÖMER tarafından sunulan isteğe bağlı Türkçe kurslarının "sosyal uyum" ve "kurumsal aidiyet" perspektifiyle daha sistematik bir teşvik mekanizmasına dönüştürülmesi, uluslararası öğrencilerin kampüs kültürüyle bütünleşmelerini sağlayacaktır.

1.2. Yatay Geçişler ve Ders Sayma

Yatay ve dikey geçişle ğrenci kabulü, çift ana dal, yan dal ve ğrenci değişimi uygulamaları ile başka kurumlarda ve/veya programlarda alınmış dersler ve kazanılmış kredilerin değerlendirilmesinde uygulanan politikalar ayrıntılı olarak tanımlanmış ve uygulanıyor olmalıdır.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı'nın yatay geçiş ve ders saydırma süreçleri, programın eğitim dilinin Arapça olması ve yoğun uluslararası ğrenci profili nedeniyle Türkçe programdan daha spesifik bir prosedüre tabidir. Bu programa geçiş yapmak isteyen öğrencilerin ders intibaklarının yapılabilmesi için öncelikle dil yeterliliklerini (Fakülte tarafından yapılan Arapça Muafiyet Sınavı veya YDS/E-YDS gibi ulusal sınavlardan geçerli puan ile) kanıtlamaları şartı, eğitim kalitesini koruyan önemli bir mekanizma olarak işletilmektedir.

İntibak Komisyonu, özellikle yurt dışındaki üniversitelerden gelen öğrencilerin transkriptlerini incelerken ders içeriklerinin program çıktılarıyla uyumunu esas almaktadır. Ancak intibak sonuçlarının öğrencilere tebliğ edilmesinde, kabul edilmeyen derslerin gerekçelerinin (içerik uyumsuzluğu, yetersiz kredi vb.) dijital sistemler üzerinden daha detaylı ve hızlı bir şekilde bildirilmesi, sürecin şeffaflığını ve ğrenci memnuniyetini artıracaktır.

Bununla birlikte, programın uluslararası niteliği, özellikle farklı ülkelerden (Bologna süreci dışındaki Orta Doğu ve Afrika lkeleri) gelen öğrencilerin transkriptlerindeki kredi sistemlerinin AKTS'ye dönüştürülmesinde standardizasyon ihtiyacını doğurmaktadır. Bu bağlamda, İntibak Komisyonu'nun değerlendirmelerinde tutarlılığı artıracak bir "Uluslararası Kredi Dönüşüm Kılavuzu"nun oluşturulması faydalı olacaktır.

Akreditasyon standartları gereği, öğrencilerin örgün eğitim dışında (medrese, hafızlık eğitimi, dil kursları vb.) elde ettikleri kazanımların, "Sosyal Transkript" ile belgelendirilmesi güçlü ve yenilikçi bir yön olsa da, bu kazanımların akademik ders kredisine (AKTS) dönüştürülmesi veya muafiyet sağlanması konusunda kurumsal prosedürlerin hayata geçirilmesi konusunda geliştirme potansiyeli mevcuttur.

1.3. Öğrenci Değişimi

Kurum ve/veya program tarafından başka kurumlarla yapılacak anlaşmalar ve kurulacak ortaklıklar ile ğrenci hareketliliğini teşvik edecek ve sağlayacak önlemler alınmalıdır.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı'nın ğrenci değişimi potansiyeli, programın dil yetkinliği ve uluslararası niteliği gereği oldukça yüksektir. Fakülte, bu potansiyeli somut iş birliklerine dönüştürmek adına önemli adımlar atmıştır. 2024 yılında Malezya'daki Malaya Üniversitesi (University of Malaya) ile imzalanan iyi niyet anlaşması, programın değişim ağını Avrupa dışına taşıma kararlılığının bir göstergesidir.

Arapça İlahiyat Programı, ğrencilerine hem İslam coğrafyasıyla hem de Batı dünyasıyla etkileşim kurabilecekleri çok yönlü bir hareketlilik vizyonu sunmaktadır. Bu alandaki en somut ve güçlü gelişme, fakülte öğretim üyelerinin yürütücülüğünde kabul edilen Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi ve iki diğer üniversite ile ortak Erasmus+ KA130 “Göçün Dijital Ayak İzleri” projesidir.

Erasmus+ anlaşmalarının ağırlıklı olarak Avrupa merkezli olması, eğitim dili Arapça olan bu programın öğrencileri için müfredat uyumu açısından bir risk olsa da Fakülte bünyesinde oluşturulan "Uluslararası Danışma Kurulu", ğrenci değişimi için stratejik bir kaynak olarak konumlandırılmıştır. Kurulda; Ürdün Yermük Üniversitesi, Mısır El-Ezher Üniversitesi,

Endonezya UIN Syarif Hidayatullah Jakarta ve Kazakistan Ahmet Yesevi Üniversitesi gibi kurumlardan akademisyenlerin yer alması, %100 Arapça Lisans Programı öğrencileri için anadili Arapça olan ülkelerle doğrudan değişim fırsatları yaratma potansiyelini ortaya koymaktadır.

1.4. Danışmanlık ve İzleme

Öğrencileri ders ve kariyer planlaması konularında yönlendirecek danışmanlık hizmeti verilmelidir.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı, yoğun uluslararası öğrenci profili ve hazırlık sınıfı uygulaması nedeniyle danışmanlık hizmetlerinde daha spesifik bir yapılanmayı gerektirmektedir. Programda, akademik danışmanlığa ek olarak, "Uluslararası Öğrenci Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi" ile iş birliği içinde; ikamet izni, sağlık sigortası ve kültürel uyum gibi konularda da danışmanlık desteği sunulmaktadır. Hazırlık sınıfı öğrencileri için Hazırlık Sınıfı Koordinatörlüğü tarafından yürütülen özel oryantasyon programları ve seviye takibi, dil eğitimindeki başarıyı destekleyen olumlu bir uygulamadır.

Fakülte, öğrencilerin danışmanlarına erişilebilirliğini güvence altına almak adına somut ve şeffaf bir politika izlemektedir. Öğretim elemanlarının haftalık danışmanlık görüşme saatleri (haftada en az 3 gün/1'er saat) akademik takvim başında belirlenmekte ve bu saatler hem fakültenin kurumsal web sitesinde yayınlanmakta hem de öğretim elemanlarının ofis kapılarına asılarak öğrencilerin bilgisine fiziksel ve dijital ortamda çift yönlü olarak sunulmaktadır.

1.5. Başarı Değerlendirmesi

Öğrencilerin program kapsamındaki tüm dersler ve diğer etkinliklerdeki başarıları şeffaf, adil ve tutarlı yöntemlerle ölçülmeli ve değerlendirilmelidir.

Değerlendirmeniz: Fakültede sınavlar, Yalova Üniversitesi Lisans Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre yapılmaktadır. Mevzuatlara birimin web sayfasından kolaylıkla ulaşılabilmektedir. Öğrenci başarısının değerlendirilmesi, ilgili yönetmelikler doğrultusunda çok yönlü ölçme yöntemleri kullanılarak gerçekleştirilmektedir.

%100 Arapça Lisans Programı'nda başarı değerlendirme, dil öğretiminin doğası gereği dört temel beceriyi (okuma, yazma, dinleme, konuşma) kapsayacak şekilde çok boyutlu yapılandırılmıştır. Hazırlık sınıfında uygulanan "Kur Sistemi" çerçevesinde; öğrencilerin dil gelişimleri anlık olarak kısa sınavlar (quiz), ara sınavlar ve kur sonu sınavları ile takip edilmekte, bir üst kura geçiş için somut dil yeterliliği şartı aranmaktadır. Lisans derslerinde ise (Tefsir, Hadis vb.), öğrencilerin Arapça metinleri anlama ve yorumlama yetkinlikleri, sadece yazılı sınavlarla değil, sözlü sınavlar ve metin tahlili ödevleri ile de ölçülmektedir. Özellikle uluslararası öğrencilerin yoğunluğu dikkate alınarak, sınav yönergelerinde dilsel anlaşılabilirliğe özel önem verilmesi ve "Arapça Roman ve Hikâye Okumaları" gibi ders dışı etkinliklerin dolaylı performans göstergesi olarak sürece katkı sağlaması, programın öğrenci merkezli yapısını desteklemektedir. Bununla birlikte, sözlü ifade becerilerinin yoğun ölçüldüğü bu programda, değerlendirme standartlarını korumak için rubrik kullanımının yaygınlaştırılması ve öğrencilere sınav sonuçlarının ötesinde, dil gelişimlerine dair dijital sistem üzerinden yapılandırılmış geri bildirimler sunulması, programın kalitesini daha da artıracaktır.

2024-2025 Eğitim-Öğretim Yılı itibarıyla alınan kararla, akreditasyon standartları gereği sadece sınav kağıtlarının değil; ödev, proje ve sunum gibi alternatif ölçme araçlarına ait kanıtların da arşivlenmesi zorunluluğunun getirilmiş olması önemli bir kalite adımıdır. Ancak, "Hitabet" ve "Kur'an Okuma" gibi performansla dayalı derslerde nesnelliği tam sağlamak adına, dereceli puanlama anahtarlarının (rubrik) kullanımının standart hale getirilmesi, aynı şekilde programın kalitesini daha da artıracaktır.

1.6. Mezuniyet Koşulları

Öğrencilerin mezuniyetlerine karar verebilmek için, programın gerektirdiği tüm koşulların yerine getirildiğini belirleyecek güvenilir yöntemler geliştirilmiş ve uygulanıyor olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Mezuniyet koşullarının, ilgili yönerge ve yönetmeliklerde açıkça tanımlandığı; uygulamanın ilgili komisyonlar tarafından düzenli aralıklarla izlenerek kayıt altına alındığı görülmüştür. Programın %100 Arapça olması nedeniyle, mezuniyet aşamasına gelen öğrencilerin dil yetkinliklerinin (akademik Arapça okuma, yazma, konuşma) program çıktılarını karşılayıp karşılamadığı, ders başarıları üzerinden izlenmektedir.

Bununla birlikte, programın uluslararası niteliği ve yabancı uyruklu öğrenci yoğunluğu dikkate alındığında, mezuniyet sürecinde yaşanan bazı gecikmelerin (denklik işlemleri, uluslararası transkript onayları vb.) öğrenci mağduriyetine yol açmaması adına iyileştirmelere ihtiyaç duyulmaktadır. Mezuniyet aşamasına gelen uluslararası öğrencilere yönelik "Mezuniyet İşlemleri Rehberliği" hizmetinin, Uluslararası Öğrenci Koordinasyon Merkezi ile iş birliği içinde daha aktif sunulması gerekmektedir. Ayrıca, Türkçe programda olduğu gibi, Arapça programda da "Bitirme Ödevi", akademik niteliğin korunması ve sürecin daha verimli yönetilmesi adına; Türkiye'deki birçok ilahiyat fakültesinin yaptığı gibi bitirme ödevi uygulamasının zorunlu mezuniyet şartı olmaktan çıkarılması seçeneği değerlendirilmelidir.

2. PROGRAM EĞİTİM AMAÇLARI

2.1. Tanımlanan Program Eğitim Amaçları

Değerlendirilecek her program için program eğitim amaçları tanımlanmış olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Program Eğitim Amaçlarının tanımlı olmadığı görülmektedir. Program Eğitim Amaçlarının tanımlanarak web sitesinde erişilebilir olması beklenmektedir.

2.2. Birimin Özgörevleriyle Uyumluluk

Kurumun, fakültenin ve bölümün özgörevleriyle uyumlu olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Program Eğitim Amaçları tanımlı olmadığından değerlendirme yapılamamıştır.

2.3. Mezun Hedef ve Beklentileri ile Uyumluluk

Bu amaçlar; programın mezunlarının yakın bir gelecekte erişmeleri istenen kariyer hedefleri ve mesleki beklentiler tanımına uymalıdır.

Değerlendirmeniz: Program Eğitim Amaçları tanımlı olmadığından değerlendirme yapılamamıştır.

2.4. Program Eğitim Amaçlarını Belirleme

Programın çeşitli iç ve dış paydaşlarını sürece dahil ederek belirlenmelidir.

Değerlendirmeniz: Program Eğitim Amaçları tanımlı olmadığından değerlendirme yapılamamıştır.

2.5. Program Eğitim Amaçlarının Yayınlanması

Kolayca erişilebilecek şekilde yayımlanmış olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Program Eğitim Amaçları tanımlı olmadığından değerlendirme yapılamamıştır.

2.6. Program Eğitim Amaçlarının Güncellenmesi

Programın iç ve dış paydaşlarının gereksinimleri doğrultusunda uygun aralıklarla güncellenmelidir.

Değerlendirmeniz: Program Eğitim Amaçları tanımlı olmadığından değerlendirme yapılamamıştır.

3. PROGRAM ÇIKTILARI

3.1. Tanımlanan Program Çıktıları

Program çıktıları, TYYÇ ile uyumlu olmalı; program öğretim amaçlarına ulaşabilmek için gerekli bilgi, beceri ve yetkinliklerin tümünü kapsamalı ve aşağıdaki tabloda sıralanan çıktıları içerecek biçimde tanımlanmalıdır. Programlar, öğretim amaçlarıyla tutarlı olmak koşuluyla, kendilerine özgü ek çıktılar tanımlayabilirler.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı'nın çıktıları da TYYÇ ve İAA'nın zorunlu kıldığı standart çıktıları (Bilgi, Beceri, Yetkinlik) karşılamakla birlikte; programın öğretim amaçlarıyla tutarlı olarak kendine özgü ek çıktılar ile zenginleştirilmiştir. Bu ek çıktılar arasında; "Temel İslami kaynakları orijinal diliyle (Arapça) okuma, anlama ve yorumlama", "Uluslararası akademik platformlarda yazılı ve sözlü iletişim kurabilme" ve "Farklı kültürel ortamlarda din hizmeti yürütebilme" yetkinlikleri yer almaktadır. Programın çıktıları, öğrencilerin sadece teorik bilgiye değil, aynı zamanda dilsel ve kültürlerarası yetkinliklere de sahip olmasını güvence altına alacak şekilde tanımlanmıştır.

3.2. Program Çıktılarının Ölçme ve Değerlendirme Süreci

Program çıktılarının sağlanma düzeyini dönemsel olarak belirlemek ve belgelemek için kullanılan bir ölçme ve değerlendirme süreci oluşturulmuş ve işletiliyor olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakültenin %100 Arapça Lisans Programı'nda, program çıktılarının sağlanma düzeyini belirlemek için dijital tabanlı ve sistematik bir ölçme-değerlendirme süreci işletilmektedir. Bu sürecin temelini, Bologna Bilgi Sistemi üzerinde yapılandırılan "Program Çıktıları - Ders Öğrenme Çıktıları İlişki Matrisi" oluşturmaktadır. Bu matris sayesinde hangi dersin hangi program çıktısını ne düzeyde desteklediği (1-5 arası puanlama ile) şeffaf bir şekilde tanımlanmıştır. Sürecin en güçlü ve somut uygulaması ise; ölçme Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi (UBS) üzerinden program ve ders öğrenme çıktılarıyla entegre edilmesidir. Öğretim elemanları, hazırladıkları sınav sorularını sisteme girerken, her bir sorunun hangi "Program-Ders Öğrenme Çıktısı"nı ölçtüğünü işaretlemektedir. Bu mekanizma sayesinde, öğrencinin sınavdan aldığı notun ötesinde, hangi kazanıma ne ölçüde ulaştığı sistem üzerinden analiz edilebilmektedir. Bu uygulama, ölçme ve değerlendirmenin tesadüfiliğe uzak, hedefe yönelik yapıldığını kanıtlayan nitelikli bir kalite güvence aracıdır. Ancak UBS üzerinden sınav soruları ile öğrenme çıktıları eşleştirilmekte olsa da, bu eşleşme sonucunda ortaya çıkan verilerin dersin iyileştirilmesi için ne kadar etkin kullanıldığına dair kanıtların artırılması gerekmektedir.

Mevcut uygulamalar içerisinde yer alan "Bitirme Ödevi", artan öğrenci sayıları ve öğretim üyesi başına düşen danışmanlık yükünün aşırı yoğunlaşması nedeniyle, çalışmaların niteliğini ve özgünlüğünü denetlemede yapısal güçlükler yaratmaktadır. Bu nedenle, istenen verimi

sağlayamayan bitirme ödevi yerine; öğrenci yetkinliklerini (örneğin "Öğretmenlik Uygulaması" dersindeki portfolyo sistemi gibi) daha doğrudan ve süreç odaklı ölçebilecek uygulama temelli değerlendirme modellerinin gündeme alınması önerilmektedir. Benzer şekilde, "Hitabet ve Mesleki Uygulama" dersinde öğrenci performansının çoğunlukla tek bir uygulama üzerinden değerlendirilmesi, gerçekçi geri bildirim süreçlerini zayıflatmakta ve öğrenciler arasında standardizasyonu güçleştirmektedir.

3.3. Program Çıktılarına Ulaşma

Programlar mezuniyet aşamasına gelmiş olan öğrencilerinin program çıktılarını sağladıklarını kanıtlamalıdır.

Değerlendirmeniz: Programlar, mezuniyet aşamasına gelmiş öğrencilerin belirlenen program çıktıları doğrultusunda gerekli bilgi, beceri ve yetkinliklere sahip olduğunu güvenilir biçimde ortaya koymalıdır. Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi özelinde, bu gereklilik büyük ölçüde yerine getirilmekte olup öğrencilerin mesleki bilgi birikimi, din hizmetleri alanındaki uygulama becerileri ve etik sorumluluk bilincinin çeşitli ölçme araçlarıyla değerlendirildiği görülmektedir. Sonuç olarak, program mezunlarının çıktıları sağladıklarını gösteren mevcut yapı güçlü olmakla birlikte; değerlendirme çeşitliliği, özgünlük denetimi ve mesleki uygulama yeterliklerinin güvenilir ölçümü açısından iyileştirmeye açık alanlar bulunmaktadır.

4. SÜREKLİ İYİLEŞTİRME

4.1. Sürekli İyileştirme Kanıtları

Kurulan ölçme ve değerlendirme sistemlerinden elde edilen sonuçların programın sürekli iyileştirilmesine yönelik olarak kullanıldığına ilişkin kanıtlar sunulmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakültenin %100 Arapça Lisans Programı'nda sürekli iyileştirme kültürü, niyet beyanının ötesine geçerek mevzuat, eğitim ve teşvik mekanizmalarıyla birbirine kenetlenmiş somut bir PUKÖ döngüsü üzerine inşa edilmiştir. Bu döngünün işleyişi şu somut kanıtlarla tespit edilmiştir: Fakülte, eğitim kalitesini yükseltmek adına "Eğitim ve Öğretim Yönergesi"nde öğrenci merkezli öğretimi; "Bilgi aktarımından çok, anlamlı öğrenmeyi... hedefleyen" anlayışı net bir şekilde tanımlamış ve kurumsal bir standart haline getirmiştir. Bu standardın hayata geçmesi için Eğitim ve Öğretim Koordinatörlüğü tarafından her yıl Aralık ayında yapılan ihtiyaç analizleri doğrultusunda, 2024-2025 Bahar yarıyılında akademik personele yönelik "Öğrenci Merkezli Öğrenme ve Öğrenme Yaklaşımları" ve "Öğrenci Merkezli Ölçme ve Değerlendirme" konulu "Eğiticinin Eğitimi" programları düzenlenmiştir. Sürecin en güçlü ve örnek teşkil eden yönü; bu eğitimlerin sadece bir katılım belgesiyle sınırlı kalmamasıdır. Fakülte, atama ve yükseltme kriterlerini revize ederek, "Öğrenci merkezli, yenilikçi ve süreç odaklı öğretim uygulamalarını" puan getiren somut bir akademik performans ölçütü olarak yönergeye eklemiştir. Bu uygulama, program çıktılarının gerçekleşme düzeyi ile öğretim elemanı performansı arasındaki bağı kurumsal güvence altına alan yüksek nitelikli bir iyileştirme kanıtıdır.

4.2. Kanıtların Verilere Dayandırılması

Bu iyileştirme çalışmaları, başta Ölçüt 2 ve Ölçüt 3 ile ilgili alanlar olmak üzere, programın gelişmeye açık tüm alanları ile ilgili, sistematik bir biçimde toplanmış, somut verilere dayalı olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakültenin %100 Arapça Lisans Programı'nda yürütülen sürekli iyileştirme çalışmaları, tesadüfî gözlemlere değil, Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi (UBYS) ve Bütünleşik Kalite Yönetim Sistemi (BKYS) üzerinden sistematik olarak toplanan somut verilere dayandırılmaktadır. İyileştirme süreçlerinin temel kanıtlarını; her akademik yarıyıl sonunda uygulanan öğrenci, akademik personel ve idari personel memnuniyet anketleri ile ders öğrenme çıktılarının program çıktılarıyla eşleşme oranlarını gösteren analiz raporları oluşturmaktadır. Ancak, mevcut veri toplama sistemi güçlü olsa da, dış paydaş verilerinin entegrasyonu ve veri analizinin derinliği noktasında geliştirilmesi gereken alanlar mevcuttur. Özellikle mezunların istihdam durumuna ve işverenlerin mezun yetkinliklerine dair görüşlerine dayalı kanıtların toplanması süreci henüz tam anlamıyla sistematik bir veri akışına dönüşmemiştir. Ayrıca, toplanan verilerin (anket sonuçları, sınav analizleri vb.) yıllara sari trend analizlerinin (Örn: "Son 3 yılda öğrenci memnuniyeti şu yönde değişti") yapılarak, anlık durum tespitinden öte süreç içindeki değişimi gösteren grafiksel kanıtlarla desteklenmesi, kalite güvence sisteminin olgunluk seviyesini artıracaktır. Bununla birlikte, programın uluslararası niteliği göz önüne alındığında, veri toplama süreçlerinde uluslararası mezun takibi konusunda eksiklikler bulunmaktadır. Yabancı uyruklu mezunların ülkelerine döndüklerinde edindikleri kariyer konumlarının izlenmesi ve bu verilerin program iyileştirmelerinde bir kanıt olarak kullanılması noktasında mevcut mekanizmaların güçlendirilmesi gerekmektedir.

5. EĞİTİM PLANI

5.1. Eğitim Planı

Her programın program eğitim amaçlarını ve program çıktılarını destekleyen bir eğitim planı (müfredatı) olmalıdır. Eğitim planı bu ölçütte verilen ortak bileşenler ve disipline özgü bileşenleri içermelidir.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı'nın eğitim planı, Türkçe programdan farklı olarak "Zorunlu Arapça Hazırlık Sınıfı" ve devamındaki %100 Arapça lisans müfredatı üzerine inşa edilmiştir. Eğitim planı, öğrencilerin temel İslami kaynaklara (Tefsir, Hadis vb.) orijinal diliyle erişmesini ve uluslararası düzeyde akademik üretim yapabilmesini hedefleyen bir kurguya sahiptir. Programda yer alan derslerin içerikleri ve materyalleri, Arapça konuşulan ülkelerdeki akademik standartlarla uyumlu hale getirilmiştir. Programın uluslararası niteliği gereği, eğitim planına "Türk Kültürü ve Toplumu" veya "Akademik Türkçe" gibi entegrasyonu destekleyici derslerin uluslararası öğrenciler için (isteğe bağlı veya zorunlu) eklenmesi, öğrencilerin toplumsal uyumunu artıracaktır.

5.2. Eğitim Planını Uygulama Yöntemi

Eğitim planının uygulanmasında kullanılacak eğitim yöntemleri, istenen bilgi, beceri ve davranışların öğrencilere kazandırılmasını garanti edebilmelidir.

Değerlendirmeniz: Fakültenin %100 Arapça Lisans Programı'nda eğitim planının uygulanması, geleneksel "bilgi aktarımı" modelinden, öğrenciyi merkeze alan "aktif ve etkileşimli öğrenme" modeline doğru evrilen stratejik bir dönüşüm süreciyle yönetilmektedir. "Eğitim ve Öğretim Yönergesi"nde tanımlanan "bilgi/beceri kullanımını hedefleyen, aktif öğrenmeye dayalı anlayış", uygulama yöntemlerinin temel felsefesini oluşturmaktadır. Bu felsefenin sınıflara yansımaları için Eğitim ve Öğretim Koordinatörlüğü tarafından her yıl Aralık ayında yapılan ihtiyaç analizleri doğrultusunda, 2024-2025 Bahar yarıyılında akademik personele yönelik "Öğrenci Merkezli Öğrenme Yaklaşımları" konulu eğitimler düzenlenmiştir.

Sürecin en güçlü yönü, bu yaklaşımın sadece bir temenni olarak kalmayıp; üniversite genelindeki ödül mekanizması ve akademik atama-yükseltme kriterleri içerisinde "Süreç ve Performans Odaklı Öğretim Uygulamak" maddesinin puanlı bir ölçüt olarak eklenmesiyle kurumsal olarak teşvik edilmesidir.

Eğitim planının uygulanmasında ders içeriğinin özelliklerine göre farklı öğretim yöntemlerinin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Soru-cevap, tartışma, probleme dayalı öğrenme, metin çözümlemesi ve uygulamaya dayalı öğretim gibi çeşitli yöntemlerin tercih edilmesi, İlahiyat Fakültesi lisans eğitiminin çok boyutlu yapısıyla uyumluluk göstermektedir. Özellikle mesleki uygulama gerektiren derslerde alan çalışmaları, cami ve kurum ziyaretleri, Kur'an okuma ve hitabet derslerinde performans temelli ölçme gibi uygulamaların yer alması, öğrencilerin teorik bilgilerini pratik becerilerle desteklemelerine imkan tanımaktadır. Bu yönüyle eğitim-öğretim sürecinin, öğrencilerin mesleki donanımını geliştiren güçlü unsurlardan biri olduğu değerlendirilmektedir. Ayrıca dil öğretiminin doğası gereği "iletişimsel yaklaşım" ve "metin odaklı analiz" yöntemleri üzerine kurgulanmıştır. Hazırlık sınıfında uygulanan "Kur Sistemi", öğrencilerin dil seviyelerine göre ayrıştırılmış sınıflarda, o seviyeye uygun materyal ve yöntemlerle (drama, dinleme pratikleri, sözlü sunum) eğitim almasını sağlamaktadır. Lisans derslerinde ise klasik Arapça metinlerin tahlili sırasında, öğrencilerin sadece dinleyen değil, metni yorumlayan ve Arapça tartışan aktif öznelere olması hedeflenmektedir.

5.3. Eğitim Planı Yönetim Sistemi

Eğitim planının öngörüldüğü biçimde uygulanmasını güvence altına alacak ve sürekli gelişimini sağlayacak bir eğitim yönetim sistemi bulunmalıdır.

Değerlendirmeniz: Eğitim planının uygulanma sürecinde, iç ve dış paydaşların görüşlerinin alınarak program geliştirme faaliyetlerine yansıtıldığı tespit edilmiştir. Öğretim elemanları, öğrenciler, mezunlar ve üniversiteye hizmet sağlayan kurum temsilcilerinin dönemsel geri bildirimleri, ders içeriklerinin güncellenmesi ve uygulama yöntemlerinin iyileştirilmesine katkı sağlamaktadır. Ayrıca, yerel paydaşlar ile yapılan görüşmeler doğrultusunda toplumsal ihtiyaçlara uygun seçmeli derslerin oluşturulması ve akademik içeriklerin geliştirilmesi, programın dinamik ve güncel yapısını destekleyen önemli bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Bu kapsamda paydaş katılımının kurumsal bir mekanizma hâline getirilmesi, programın güçlü yönlerinden birini oluşturmaktadır.

%100 Arapça Lisans Programı'nda eğitim planı yönetim sistemi, programın çift ayaklı yapısı (Hazırlık Sınıfı + Lisans) ve uluslararası niteliği gereği özgün mekanizmalarla desteklenmiştir. Hazırlık sınıfı süreçleri "Hazırlık Sınıfı Koordinatörlüğü" tarafından, lisans süreçleri ise "Bölüm Başkanlığı" ve "Uluslararası Danışma Kurulu" iş birliğiyle yönetilmektedir. Yönetim sistemi, özellikle hazırlık sınıfında uygulanan "Kur Sistemi" sayesinde, öğrenci başarısını anlık takip edebilmekte ve başarısızlık durumunda "tekrar" veya "destek eğitimi" gibi önlemleri otomatik olarak devreye sokabilmektedir. Eğitim materyallerinin güncellenmesi süreçlerinin, öğrenci ve öğretim elemanı geri bildirimlerine dayandırılması (kanıta dayalı yönetim), sistemin işlediğini göstermektedir.

5.4. Programın Ders Dağılım Dengesi

Eğitim Planı, En az bir yıllık ya da en az 32 kredi ya da en az 60 AKTS kredisi tutarında temel bilim eğitimi içermelidir. En az bir buçuk yıllık ya da en az 48 kredi ya da en az 90 AKTS kredisi tutarında temel (mühendislik, fen, sağlık...vb.) bilimleri ve ilgili disipline uygun meslek

eğitimi içermelidir. Eğitim programının teknik içeriğini bütönlöyen ve program amaçları doğrultusunda genel eğitim olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakölte müfredatı incelendiğinde bunu sağladığı gözükmeğtedir. Ayrıca seçmeli ders oranının da toplantılarda gündeme getirildiği görölmüştür. %100 Arapça Lisans Programı'nın uluslararası öğrenci yoğunluğu göz önüne alındığında, "Türk Dili ve Kólütürü" üzerine derslerin eklenmesi, öğrencilerin kampüs yaşamına ve topluma entegrasyonu açısından kritik bir denge unsuru olacaktır. Programın sadece Arapça içeriğe odaklanmayıp, öğrencilerin içinde yaşadıkları toplumu tanımlarına olanak sağlayacak bir ders dağılım dengesine kavuşturulması gerekmektedir.

5.5. Pratik ve Teorik Dengesi

Öğrenciler, önceki derslerde edindikleri bilgi ve becerileri kullanacakları, ilgili standartları ve gerçekçi kısıtları ve koşulları içerecek bir ana uygulama/tasarım deneyimiyle, hazır hale getirilmelidir.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı'nda pratik-teorik dengesi, dil becerileri ve metin çözümleme yetkinliği üzerine inşa edilmiştir. Hazırlık sınıfında gramer kurallarının (teori) öğretiminden ziyade; dinlemeye, konuşmaya ve yazmaya ağırlık verilmesi, dengenin başlangıçta pratik lehine kurulduğunu göstermektedir. Lisans döneminde ise bu denge "Metin Tahlili" dersleri üzerinden sağlanmaktadır. Öğrencilerin Sarf ve Nahiv derslerinde öğrendikleri teorik kuralları, Tefsir veya Hadis metinlerini okurken fiilen uygulamaları ve metin üzerindeki irab/anlam analizleri, teorinin pratiğe aktarıldığı en somut kanıtlardır. Programın ilerleyen yıllarında (3. ve 4. sınıf), teorik alan derslerinin yoğunlaşmasıyla birlikte, öğrencilerin Arapça konuşma (muhadese) pratiklerinin zayıflama riski bulunmaktadır. Teorik yoğunluğu arttığı bu dönemlerde, öğrencilerin pratik dil becerilerini canlı tutacak "İleri Düzey Arapça Tartışma" veya "Akademik Yazım Atölyeleri" gibi uygulama derslerinin müfredata eklenmesi gerekmektedir.

6. ÖĞRETİM KADROSU

6.1. Öğretim Kadrosunun Sayıca Yeterliliği

Öğretim kadrosu, her biri yeterli düzeyde olmak üzere, öğretim üyesi-öğrenci ilişkisini, öğrenci danışmanlığını, üniversiteye hizmeti, mesleki gelişimi, sanayi, mesleki kuruluşlar ve işverenlerle ilişkiyi sürdürebilmeyi sağlayacak ve programın tüm alanlarını kapsayacak biçimde sayıca yeterli olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Faköltenin %100 Arapça Lisans Programı, temel İslam bilimleri, felsefe ve din bilimleri ile İslam tarihi ve sanatları bölümlerinin tüm alt anabilim dallarını kapsayan, unvan dağılımı (Profesör, Doçent, Doktor Öğretim Üyesi) açısından dengeli ve sayıca güçlü bir akademik kadroya sahiptir. Programın yürütölmesinde görev alan öğretim üyelerinin uzmanlık alanları, müfredattaki zorunlu ve seçmeli derslerin çeşitliliğini karşılayacak yeterliliktedir. Öğretim kadrosu incelendiğinde Temel İslam Bilimleri bölümünde Tasavvuf ve İslam Mezhepleri Tarihi; Felsefe ve Din Bilimleri bölümünde Felsefe Tarihi, Mantık, Dinler Tarihi ve Din Sosyolojisi; İslam Tarihi ve Sanatları bölümünde Türk İslam Sanatları Tarihi'nde eksiklikler olduğu tespit edilmiştir.

6.2. Öğretim Kadrosunun Nitelikleri

Öğretim kadrosu yeterli niteliklere sahip olmalı ve programın etkin bir şekilde sürdürülmesini, değerlendirilmesini ve geliştirilmesini sağlamalıdır.

Değerlendirmeniz: Öğretim kadrosunun akademik özgeçmişleri ve mesleki birikimleri, programın niteliğinin sürdürülebilirliği açısından yeterli düzeyde olduğunu ortaya koymaktadır. Fakülte kadrosunda yer alan öğretim üyelerinin alan uzmanlıkları, bilimsel araştırma faaliyetleri ve sahaya yönelik akademik çalışmaları, verilen eğitimin güncel bilgiyle desteklenmesini sağlamaktadır. Bu açıdan değerlendirildiğinde, öğretim kadrosunun profilinin programın güçlü yönlerinden birini oluşturduğu tespit edilmiştir.

6.3. Atama ve Yükseltme

Öğretim üyesi atama ve yükseltme kriterleri yukarıda sıralananları sağlamaya ve geliştirmeye yönelik olarak belirlenmiş ve uygulanıyor olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakültenin %100 Arapça Lisans Programı'nda öğretim üyelerinin atama ve yükseltme süreçleri, 2547 Sayılı Yükseköğretim Kanunu ve "Yalova Üniversitesi Öğretim Üyeliğine Yükseltme ve Atama Yönergesi" çerçevesinde, şeffaf, denetlenebilir ve akademik liyakati esas alan objektif kriterlere göre yürütülmektedir. Adayların bilimsel yetkinlikleri, yayın performansları ve atıf sayıları, jüriler tarafından nicel ve nitel olarak değerlendirilmektedir.

Sürecin kalite güvencesi açısından en güçlü ve yenilikçi yönü; fakültenin eğitim-öğretim kalitesini artırma vizyonunun atama kriterlerine somut olarak yansıtılmış olmasıdır. Üniversite genelinde yapılan son revizyonla, atama ve yükseltme kriterlerine "Öğrenci merkezli öğretimi benimseyen, yaratıcı/yenilikçi eğitim ve süreç odaklı ölçme değerlendirme uygulamaları" maddesi eklenmiş ve bu yetkinlikler puanlanan bir performans ölçütü haline getirilmiştir. Bu hamle, akademisyenleri sadece "araştırmacı" olarak değil, aynı zamanda "nitelikli bir eğitici" olarak gelişmeye teşvik eden stratejik bir adımdır.

Arapça İlahiyat Programı'nda atama süreçleri, Türk vatandaşı öğretim üyeleri için genel yönergeye tabi iken; programın bel kemiğini oluşturan yabancı uyruklu öğretim elemanları için Yükseköğretim Kurulu'nun (YÖK) "Yabancı Uyruklu Öğretim Elemanı İstihdamı" esaslarına göre yürütülmektedir. Bu kadrolara atamalarda, akademik yetkinliğin yanı sıra anadil düzeyinde dil hakimiyeti ve alan uzmanlığı ön koşul olarak aranmaktadır. Fakültenin uluslararası ilanlara çıkarak rekabetçi bir seçim süreci işletmesi, kadro kalitesini koruyan önemli bir mekanizmadır.

7. ALTYAPI

7.1. Eğitim İçin Kullanılan Alan ve Teçhizat

Sınıflar, laboratuvarlar ve diğer teçhizat, eğitim amaçlarına ve program çıktılarına ulaşmak için yeterli ve öğrenmeye yönelik bir atmosfer hazırlamaya yardımcı olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakültenin %100 Arapça Lisans Programı, Yalova Üniversitesi Merkez Yerleşkesi'ndeki fakülte binasında eğitim-öğretim faaliyetlerini sürdürmektedir. Mevcut fiziki altyapı kapsamında; programın teorik dersleri için kullanılan dersliklerin ve amfilerin tamamında, öğretim süreçlerini destekleyen bilgisayar, projeksiyon cihazı ve internet altyapısı mevcuttur. Fakülte binasında ayrıca; akademik panellerin, sempozyumların, öğrenci

etkinliklerinin ve seminerlerin gerçekleştirildiği, ses ve görüntü sistemleriyle teçhiz edilmiş bir Konferans Salonu bulunmaktadır. Bu salon, ders dışı bilimsel ve kültürel faaliyetlerin yürütülmesi açısından önemli bir altyapı imkanı sunmaktadır.

Programın mesleki uygulama boyutu (Hitabet ve Mesleki Uygulama dersleri) için; fakülte binası içerisinde öğrencilerin kullanımına sunulan iki adet mescit (kadın ve erkek öğrenciler için ayrı) bulunmaktadır. Bu mescitler, öğrencilerin sadece ibadet etmeleri için değil, aynı zamanda minber ve mihrap gibi donatılarıyla mesleki tatbikat yapmaları (vaaz, hutbe, imamlık provası) için de birer "Uygulama Birimi" işlevi görmektedir. Kampüs içerisinde yapımı devam eden Camii projesinin tamamlanmasıyla birlikte, bu uygulama kapasitesinin daha profesyonel bir zemine taşınması hedeflenmektedir. Ayrıca uzaktan eğitim süreçleri için üniversitenin UBS altyapısı aktif olarak kullanılmaktadır.

Genel olarak değerlendirildiğinde, mevcut altyapının İlahiyat Arapça lisans programının gereksinimlerini karşılayacak bir seviyede olduğu; ancak öğrenci sayısındaki olası artış ve eğitimin çeşitlenen ihtiyaçları doğrultusunda çalışma alanlarının genişletilmesi ve teknolojik ekipmanların güncellenerek artırılması yönünde iyileştirmelerin sağlanmasının programın niteliğini güçlendireceği düşünülmektedir.

7.2. Ders Dışı Etkinlikler

Öğrencilerin ders dışı etkinlikler yapmalarına olanak veren, sosyal ve kültürel gereksinimlerini karşılayan, mesleki faaliyetlere ortam yaratarak, mesleki gelişimlerini destekleyen ve öğrenci-öğretim üyesi ilişkilerini canlandıran uygun altyapı mevcut olmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakültenin %100 Arapça Lisans Programı, öğrencilerin akademik gelişimlerini sosyal ve kültürel yetkinliklerle desteklemek amacıyla zengin bir ders dışı etkinlik havuzu sunmaktadır. Fakülte bünyesinde faaliyet gösteren öğrenci kulüpleri öncülüğünde ve akademik personelin danışmanlığında düzenlenen paneller, sempozyumlar, konferanslar ve atölye çalışmaları; fakülte binasındaki Konferans Salonu'nun aktif kullanımıyla hayata geçirilmektedir. Programlar kapsamında yürütülen ders faaliyetlerinin yanı sıra, öğrencilerin sosyal, kültürel ve akademik gelişimlerini destekleyici çeşitli çalışmaların gerçekleştirildiği gözlemlenmiştir. Yerinde yapılan incelemelerde; öğrencilerin araştırma faaliyetlerine erişiminde temel gereksinimleri karşılayan bir kütüphane altyapısının bulunduğu, ancak kaynak çeşitliliği ve çalışma alanları açısından geliştirmeye açık yönlerin olduğu tespit edilmiştir. Benzer şekilde, öğrencilerin sosyal yaşamlarını destekleyen spor ve rekreasyon alanlarının mevcut olduğu, fakat bu alanların kullanım kapasitesi ile donanım bakımından iyileştirilmesi hâlinde öğrenci memnuniyetine daha yüksek düzeyde katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

7.3. Bilgisayar ve Enformatik Altyapı

Programlar öğrencilerine modern mühendislik araçlarını kullanmayı öğrenebilecekleri olanakları sağlamalıdır. Bilgisayar ve enformatik altyapıları, programın eğitim amaçlarını destekleyecek doğrultuda, öğrenci ve öğretim üyelerinin bilimsel ve eğitsel çalışmaları için yeterli düzeyde olmalıdır.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı'nın bilgisayar ve enformatik altyapısı, mevcut Akran Değerlendirme Raporu'nda ifade edilenin aksine, yalnızca temel düzeyde değil, eğitim-öğretim süreçlerini bütüncül bir şekilde destekleyen gelişmiş bir dijital ekosisteme sahiptir. Fakülte, eğitim süreçlerinin yönetiminde Üniversite Bilgi Yönetim Sistemi (UBYS)'ni

kullanmaktadır. Öğrenciler; ders seçimi, not görüntüleme, akademik takvim takibi ve öğretim üyeleriyle etkileşim gibi süreçleri dijital şekilde takip edilebilmektedir. Ayrıca fakülte, uzaktan eğitim süreçlerinde senkron ve asenkron ders işleme kapasitesine sahip olup, ders materyallerinin ve video kayıtlarının sisteme yüklenerek öğrencilerin tekrar izlemesine olanak tanıyan güçlü bir altyapı sunmaktadır. Kampüs genelinde ve fakülte binasında sağlanan kablosuz internet erişimi ve AYEUM gibi veri tabanlarına uzaktan erişim imkânı, öğrencilerin araştırma süreçlerini desteklemektedir.

Mevcut dijital altyapı idari ve akademik süreçlerin takibi açısından oldukça güçlü olmakla birlikte, öğrencilerin "Dijital Beşeri Bilimler" alanındaki yetkinliklerini artıracak spesifik yazılım ve donanım imkanlarının geliştirilmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle veri analizi yazılımlarının ve ihtisas gerektiren araştırma programlarının bulunduğu okuma salonlarında yer alan bilgisayarların kapasitesinin artırılması, programın araştırma odaklı yönünü güçlendirecektir. Programın %100 Arapça olması nedeniyle, fakülte bünyesindeki okuma salonlarında yer alan bilgisayarların ve enformatik altyapısının bu ihtiyaca özgü olarak özelleştirilmesi gerekmektedir. Bilgisayar laboratuvarlarında Arapça klavye donanımının veya giriş yöntemlerinin yaygınlaştırılması, öğrencilerin hedef dilde akademik üretim yapabilmeleri için elzemdir. Ayrıca, dil edinimini destekleyecek lisanslı dil öğrenim yazılımlarının ve Arapça dijital kütüphane veri tabanlarına erişim imkanlarının enformatik altyapıya daha fazla entegre edilmesi, programın kalitesini artıracak önemli bir gelişim alanı olarak değerlendirilmektedir.

7.4. Kütüphane

Öğrencilere sunulan kütüphane olanakları eğitim amaçlarına ve program çıktılarına ulaşmak için yeterli düzeyde olmalıdır.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı öğrencileri, yalnızca Merkez Kütüphane imkânlarıyla sınırlı kalmayıp, fakülte binası içerisinde yer alan ve ihtisas alanlarına yönelik temel kaynakları barındıran "Okuma Salonu"ndan da aktif olarak faydalanmaktadır. Fakülte yönetimi, öğrencilerin akademik takvimdeki yoğunluklarına göre, sınav dönemlerinde okuma salonunun çalışma saatlerini öğrenci talepleri doğrultusunda uzatmaktadır. Öğretim elemanlarının talepleri doğrultusunda Ankara Üniversitesi gibi kurumlarla iş birliği yapılmış ve nitelikli eserler fakülte bünyesine kazandırılmıştır. Ayrıca, öğrencilerin ulusal veri tabanlarına ve açık erişim kaynaklarına ulaşımı sağlanarak araştırma süreçleri desteklenmektedir.

Kurumun kütüphane altyapısını güçlendirme vizyonu, ihale süreci tamamlanan ve 2027 yılında faaliyete geçmesi planlanan yeni kütüphane binası projesiyle somut bir zemine oturtulmuştur. Bununla birlikte, İslami ilimlerin güncel literatürüne yönelik kaynak çeşitliliğinin artırılması, Arapça ve diğer yabancı dillerde yayınlara erişimin güçlendirilmesi ve lisans öğrencilerinin araştırma kültürünü destekleyecek içerik zenginliğinin sağlanması önemli bir gelişim alanı olarak görülmektedir.

Programın eğitim dilinin Arapça olması nedeniyle, kütüphane ve okuma salonu hizmetlerinde Arapça temel kaynak eserlerin ve güncel Arapça akademik dergi aboneliklerinin sayısı artırılmalıdır. Bununla birlikte, öğrencilerin araştırma yetkinliklerini desteklemek adına Arapça dijital veri tabanlarına erişim imkânı sağlanmalı ve okuma salonundaki bilgisayarlar Arapça klavye/arayüz donanımları ile bu veri tabanlarını kullanıma uygun hale getirilmelidir.

7.5. Özel Önlemler

Öğretim ortamında ve öğrenci laboratuvarlarında gerekli güvenlik önlemleri alınmış olmalıdır. Engelliler için altyapı düzenlemesi yapılmış olmalıdır.

Değerlendirmeniz: "Engelsiz Fakülte" hedefleri doğrultusunda fakülte binasında sadece temel fiziksel düzenlemeler (rampa, asansör) değil; görme engelli bireyler için kılavuz çizgiler (hissedilebilir yüzeyler), Braille alfabeli kapı isimlikleri ve standartlara uygun engelli tuvaletleri gibi detaylı erişilebilirlik uygulamaları mevcuttur. Ayrıca kurumun kalite güvence sisteminin işlediğinin en somut kanıtı olarak; bina girişindeki rampanın eğiminin standartlara (%14'ten %5-8 aralığına) uygun hale getirilmesi yönünde "Engelsiz Üniversite Koordinatörlüğü" ile yürütülen düzeltici faaliyetler gösterilebilir. Akademik süreçlerde ise özel gereksinimli öğrencilerin sınavlarında ek süre tanınması, büyük puntolu kağıt hazırlanması veya ayrı salon tahsisı gibi bireyselleştirilmiş sınav uyarlamaları ve akademik danışmanlık desteği, öğrenci merkezli yaklaşımın bir göstergesi olarak başarıyla uygulanmaktadır.

Özel gereksinimli öğrencilerin Arapça ders materyallerine ve kaynaklara erişiminde yaşayabilecekleri zorluklar göz önüne alınarak; Arapça metin seslendirme teknolojilerinin veya ekran okuyucularla uyumlu Arapça dijital kaynakların temini konusunda altyapı geliştirilmelidir. Ayrıca, Arapça hazırlık sınıfı ve lisans derslerindeki işitsel materyallerin, işitme engelli öğrenciler için altyazı veya deşifre metinleri ile desteklenmesi, programın "engelsiz eğitim" vizyonunu güçlendirecektir.

8. KURUM DESTEĞİ VE PARASAL KAYNAKLAR

8.1. Teknik, İdari ve Hizmet Kadrosunda Sürdürülebilir Strateji

Üniversitenin idari desteği, yapıcı liderliği, parasal kaynaklar ve dağıtımında izlenen strateji, programın kalitesini ve bunun sürdürülebilmesini sağlayacak düzeyde olmalıdır.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı, idari ve mali sürdürülebilirlik açısından, yalnızca üniversite bütçesine bağımlı kalmayan, dış paydaş iş birlikleriyle kaynak çeşitliliği sağlayan proaktif bir strateji izlemektedir. Özellikle İŞKUR ile yapılan iş birliği (İŞKUR Gençlik Programı) ve Kısmi Zamanlı Öğrenci Çalıştırma programı sayesinde, öğrenciler idari süreçlere dahil edilerek hem iş gücü desteği sağlanmış hem de öğrencilere ekonomik katkı sunulmuştur. Ayrıca, idari süreçlerin sürdürülebilirliği, kurulan Kalite ve Akreditasyon, Eğitim-Öğretim ve Ar-Ge Komisyonları aracılığıyla kişilere değil sisteme dayalı bir yapıya kavuşturulmuştur. Akademik personelin motivasyonunu artırmaya yönelik "Ödül ve Teşvik Yönergesi" aktif olarak işletilmekte ve akademik kurulda plaket takdimi gibi uygulamalarla somutlaştırılmaktadır. STK'larla yapılan protokoller sayesinde öğrencilere sağlanan barınma ve burs destekleri, mali yükün paylaşımı konusunda başarılı bir strateji izlendiğini kanıtlamaktadır.

Erasmus+ KA130 projesi gibi büyük bütçeli projelerin yönetiminde akademik personele destek olacak profesyonel bir proje destek ofisi veya mali işler sorumlusunun görevlendirilmesi, sürdürülebilirliği artıracaktır.

8.2. Kaynak Yeterliliği

Kaynaklar, nitelikli bir öğretim kadrosunu çekecek, tutacak ve mesleki gelişimini sürdürmesini sağlayacak yeterlilikte olmalıdır. Program için gereken altyapıyı temin etmeye, bakımını yapmaya ve işletmeye yetecek parasal kaynak sağlanmalıdır.

Değerlendirmeniz: Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakóltesi bünyesinde görev yapan öğretim elemanlarının akademik nitelikleri ve alan uzmanlıkları, programın eğitim amaçlarını gerçekleştirebilecek düzeydedir. Üniversitenin akademik insan kaynağını kuruma çekme ve mevcut kadroyu koruma konusundaki çabası, son yıllarda yürütölen kadro güçlendirme politikalarında da görölmektedir. Akademik personelin bilimsel araştırma, yayın ve projelere katılımını destekleyici mekanizmaların mevcut olmakla birlikte, bu desteklerin nicelik ve erişilebilirlik bakımından geliştirilmesi önerilmektedir. Fakölte, 2024 yılı bütçesinde sağlanan ödenek ile gerçekleşen gider dengesi arasında %99'luk bir uyum yakalayarak finansal yönetimdeki başarısını kanıtlamıştır. 2027 yılında tamamlanması planlanan yeni yemekhane ve kütüphane binası projesi ve öğrencilerin kampüse güvenli erişimini sağlamak için Karayolları Genel Müdürlüğü ile iş birliği içinde inşa edilen üst geçit, kurumsal desteğin somut göstergeleridir. İnsan kaynakları açısından bakıldığında, akademik kadro, programın eğitim yükünü karşılamada sayısal ve niteliksel olarak yeterli düzeydedir.

8.3. Teknik, İdari ve Hizmet Kadrosu Desteği

Program gereksinimlerini karşılayacak destek personeli ve kurumsal hizmetler sağlanmalıdır. Teknik ve idari kadrolar, program çıktılarını sağlamaya destek verecek sayı ve nitelikte olmalıdır.

Değerlendirmeniz: %100 Arapça Lisans Programı, stratejik hedeflerle uyumlu, uzmanlaşmış ve sürdürülebilir bir idari destek yapısına sahiptir. Faköltenin idari yükü, yalnızca standart memur kadrosuyla değil, Kalite Güvence, Eğitim-Öğretim, Ar-Ge ve Toplumsal Katkı gibi spesifik alanlarda kurulan alt komisyonlar aracılığıyla paylaşılarak yönetilmektedir. Özellikle öğretmenlik uygulaması süreçlerinin yönetimi için kurulan "Pedagojik Formasyon Koordinatörlüğü" ve öğrencilerin sosyal gelişimini destekleyen "Sağlık, Kültür Ve Spor Daire Başkanlığı", idari desteğin uzmanlaşmış birimler üzerinden sağlandığının en somut kanıtıdır. Ayrıca kurum, idari insan kaynağını desteklemek ve iş gücünü artırmak amacıyla İŞKUR Gençlik Programı ve Kısmi Zamanlı Öğrenci Çalıştırma programlarını aktif olarak kullanarak öğrencileri de idari süreçlere dahil eden yenilikçi bir strateji izlemektedir. İdari personelin yetkinlikleri ise düzenli hizmet içi eğitimler ve memnuniyet anketleri ile izlenerek geliştirilmektedir. Ayrıca, programdaki uluslararası öğrencilerin ve öğretim elemanlarının bürokratik işlemlerinin (ikamet, sağlık sigortası, barınma vb.) takibi için Uluslararası Öğrenci Koordinasyon Uygulama ve Araştırma Merkezi ile kurulan koordinasyon, idari desteğin kurumsal bir zemine oturduğunu göstermektedir.

Programın %100 Arapça olması ve bünyesinde çok sayıda uluslararası öğrenci ve yabancı uyruklu öğretim elemanı barındırması nedeniyle, idari ve teknik kadronun yabancı dil (Arapça ve İngilizce) yetkinliklerinin geliştirilmesi kritik bir ihtiyaçtır. Öğrenci işleri ve bölüm sekreterliği gibi birimlerde, Arapça iletişim kurabilen personelin istihdam edilmesi veya mevcut personelin dil eğitimleriyle desteklenmesi, hizmet kalitesini ve hızını artıracaktır. Ayrıca, uluslararası proje ve protokollerin (Erasmus+ vb.) idari takibini yapacak, mevzuata hâkim özelleşmiş bir idari destek biriminin oluşturulması sürdürülebilirliği pekiştirecektir.

9. ORGANİZASYON VE KARAR ALMA SÜREÇLERİ

Yükseköğretim kurumunun organizasyonu ile rektörlük, fakülte, bölüm ve varsa diğer alt birimlerin kendi içlerindeki ve aralarındaki tüm karar alma süreçleri, program çıktılarının gerçekleştirilmesini ve eğitim amaçlarına ulaşılmasını destekleyecek şekilde düzenlenmelidir.

Değerlendirmeniz: Program, karar alma süreçlerinde bölüm başkanlığı ve akademik bölüm komisyonları tarafından aktif bir şekilde yönetilmektedir. Ancak karar alma süreçleri, yalnızca akademik yöneticilerle sınırlı kalmayıp; Kalite ve Akreditasyon, Eğitim-Öğretim, Ar-Ge, Toplumsal Katkı ve Yönetim Sistemi Geliştirme gibi akreditasyon sürecinde kurulan çalışma grupları aracılığıyla tabana yayılmıştır. Bu komisyonlarda alınan kararlar, Bütünleşik Kalite Yönetim Sistemi (BKYS) üzerinden kayıt altına alınmakta ve izlenebilirliği sağlanmaktadır. Ayrıca, karar alma mekanizmalarına dış paydaşların (Danışma Kurulu) ve öğrencilerin (Öğrenci Temsilciliği) katılımı, düzenlenen periyodik toplantılarla güvence altına alınmıştır. Fakülte Yönetim Kurulu ve Fakülte Kurulu, bu komisyonlardan gelen raporlar doğrultusunda stratejik kararlar alarak yönetimde şeffaflığı ve hesap verebilirliği sağlamaktadır. Programın hazırlık sınıfı süreçleri, Arap Dili ve Belagati Anabilim Dalı ve Hazırlık Sınıfı Koordinatörlüğü tarafından yürütülen özelleşmiş bir idari yapılanma ile yönetilmektedir. Bu koordinasyon birimi, hazırlık sınıfı müfredatı, sınav sistemleri ve öğrenci başarısı gibi kritik konularda özerk ve hızlı karar alma yetisine sahiptir. Ayrıca, programın uluslararası niteliği gereği Uluslararasılaşma Çalışma Grubu ve Uluslararası Danışma Kurulu, programın stratejik yönelimlerinin belirlenmesinde aktif rol oynamaktadır .

10. PROGRAMA ÖZGÜ ÖLÇÜTLER

Programa Özgü Ölçütler sağlanmalıdır. Program öğretim planı, dersler ve diğer uygulamalarda ölçme-değerlendirme aracılığıyla programa özgü ölçütlerin nasıl sağlandığı anlatılmalıdır.

Değerlendirmeniz: Fakültenin program çıktıları belirlenmiş olmakla birlikte programa özgü çıktıların bulunmadığı görülmektedir.

SONUÇ

Yalova Üniversitesi İlahiyat Fakültesi %100 Arapça Lisans Programı, eğitim dilinin tamamen Arapça olması, uluslararası öğrenci profili ve nitelikli akademik kadrosuyla stratejik bir konuma sahiptir. Programın en belirgin başarısı uluslararasılaşma kapasitesidir. Fakülte öğretim üyelerinin yürütücülüğünü üstlendiği Erasmus+ KA130 Projesi, büyük bir kazanımdır.

Eğitim sürecinde, Hazırlık Sınıfı Koordinatörlüğü tarafından yürütülen kur sistemi ve muafiyet süreçleri, öğrencilerin lisans eğitimine dilsel olarak hazır başlamalarını sağlayan kurumsallaşmış bir yapıdır . Akademik kadronun, anadili Arapça olan veya bu dilde yetkinliğini kanıtlamış öğretim elemanlarından oluşması ve Uluslararası Danışma Kurulu'nun varlığı, programın akademik niteliğini güvence altına almaktadır. Bununla birlikte, programın gelişime açık alanları da tespit edilmiştir. Özellikle mezuniyet aşamasındaki "Bitirme Ödevi" uygulamasının kaldırılmasının gerekliliği öne çıkmaktadır. Ayrıca, kütüphane koleksiyonunun güncel akademik neşriyatla zenginleştirilmesi ve seçmeli ders havuzunun disiplinlerarası alanlarla çeşitlendirilmesi, programın çağdaş yetkinliklere uyumunu artıracaktır. Ayrıca programın "dil ve içerik bütünleşmesi" bağlamında altyapısal iyileştirmelere ihtiyacı vardır. Programın %100 Arapça olması hasebiyle, kütüphane ve bilişim altyapısının (Arapça klavye, spesifik veri tabanları vb.) bu özgünlüğe uygun hale getirilmesi

gerekmektedir. Bunlarla birlikte fakültenin dış paydaşlarla oluşturduğu Danışma ve Uluslararası Danışma Kurullarının oluşturulmuş olması oldukça önemlidir. Bu kurulların süreçlere katkılarının artırılarak devam etmesi faydalı olacaktır. Mezun izleme sistemi kurulmuş ancak bu sistem üzerinden kaç mezunun takip edildiği ve sistemin mezunların takibinde işlevsel olup olmadığına dair paydaşların değerlendirmelere yer verilebilirdi. Ayrıca mezunların kurumla bağının devamlılığının sağlanması için bazı faaliyetlerin planlanması süreçlerin iyileştirilmesi bakımından fayda sağlayacaktır.